

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

S-B0

Szerző: _____

Cím: _____

Arak nem hiszik, hogy

BUDAPEST

Forrás: _____

Műnaki Élet

túlszűfolt

(Hely)

1959. I. (Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

325.331

Hely

(439 Pp)

Idő

"1959"

Személy

Helyszám

Hiába anketóznak, hiába ír-
nak róla, még mindig sokan
vannak, akik nem szívlelik
meg a tiszta — és tegyük hozzá,
füst- és pormentes — Buda-
pestért-mozgalmat. Csak egy
hajszálon múlt, például, hogy
a Hungária Vegyiműveknek
nem sikerült bővíteni az újpesti
enyvgyárat és így mégsem
szállítják fővárosunkon át az
ország minden részéből szár-
mazó bűzlő csontokat az egyéb
vágóhídi melléktermékekkel
együtt. Ehelyett, vidéken, a si-
montornyai bőrgyárban fog
megépülni az ötmillió forintos
beruházás. Annál is inkább,
mert ott egyébként minden
adottság megvan. Idejében si-
került megakadályozni Rákos-
keresztúron egy ásványórló mű-
létesítését is, ahová szintén az
ország minden részéből áram-
lott volna a jó porló alapanyag.
Ez meg Zebegénybe került egy
meglevő ásványfeldolgozó
üzem mellé. Azonban a három-
éves tervben sok olyan bőví-
tés jellegű ipari beruházás sze-
repel, amelynek telepítését saj-
nos már mint befejezett tény
vagyunk kénytelenek tudomás-
sul venni. Szerencsére ezek
nincsenek túlsúlyban. Viszont
az Országos Tervhivatal beru-
házási főosztályának vezetőjé-
től, Molnár Lászlótól, megtud-
tuk, hogy éppen most közel 30
olyan esetet vizsgálnak igen
mélyrehatóan, amelyeknél a
vállalatok, illetve minisztériu-
maik kifejezetten budapesti
telepítés mellett törnek lánd-
zsát.

Miért éppen Budapesten,

amikor az már annyira túl-
szűfolt? Mert gazdaságossági
számításaik szerint ez a leg-
olcsóbb. Az ipari beruházások
összegének 30—50 százalékát
teszik ki ugyanis a járulékos
beruházások: közművesítés,
villamosenergia, lakás, közle-
kedés és kommunális létesít-
mények. Budapesti telepítés
esetén az ipari beruházás ke-
retösszegei ezeket a járulékos
tételeket egyáltalában nem,
vagy csak minimális mérték-
ben tartalmazzák. Hát akkor
mit terhel? A fővárosi tanács
beruházási keretét! Ellenben
vidéken minden járulékos be-
ruházás egységesen ipari be-
ruházásként van kezelve. Ez

a szemlélet természetesen ha-
mis képet ad a valóságos
helyzetről, mert hiába van a
fővárosi tanácsnak pénze, ha
a megvalósítás műszakilag
akadályokba ütközik. Ezeket
az akadályokat azonban a terv-
jóváhagyó minisztériumok
nemigen vették tekintetbe,
vagy talán tárcasovinizmusból
nem törődtek vele.

Ez az állapot immár 1953
eleje óta tart. Azóta, amióta
az OÉH nem a kellő eréllyel
foglalkozott telepítési kérdé-
sekkel. Azután (1957 elejétől)
a vállalatok kaptak nagyobb
önállóságot. Ezzel az önálló-
sággal nem is lenne baj, elő-
nyeihez nem fér kétség, de te-

lepítési ügyekben úgy látszik,
nem vált be. A felsőbb szer-
vek is mindjobban belátják,
hogy vissza kell állítani egy,
az egész népgazdasági szintet
figyelembe vevő, részrehajlás-
tól mentes központi szerv
illetékességét, ha nem akarják
fővárosunk túlszűfoltóságát fo-
kozni és számos egyéb telepít-
éspolitikai hibát elkövetni.

Az Országos Tervhivatal
már felfigyelt erre a visszas-
állapotról és kénytelen volt a
3 éves terv több beruházását
visszatartani; olyanokat is,
amelyeknél már a műszaki
tervezés is előrehaladott álla-
potban volt. Gondoljuk csak
meg, hogy ma már

Budapesten van az ipar 52 százaléka

és lakóinak száma 1949 óta
290 000 fővel (12,9%) emelke-
dett. A lakásigényt a most
felfokozott építkezésekkel sem
képesek kielégíteni és nagy
gondot okoz a gáz-, víz-, vil-
lanyellátás és elosztás, vala-
mint a közlekedés számos
problémája. Nézzük csak, ho-
gyan fest mindez néhány
újabb ipari telepítés tükrében,
ahol a vállalatok és a mi-
nisztériumok nem csináltak
gondot maguknak a kapcsolódó
beruházások megoldásá-
ból, hiszen ez a fővárosi ta-
nács feladata és nemigen tö-
rődtek a többi népgazdasági
szemponttal sem. A Budapesti

Szalamigyárnak például évi
80 vagonnal kell növelnie ka-
pacitását. Illetékesek úgy ha-
tároztak tehát, hogy a mellet-

te levő Tisztaság Szappan- és
Mosóporgyár menjen (nem
vidékre, hanem) az Albertfal-
vai Vegyigárhoz. Az eredeti
terv szerint ez 25—30 milliós
investíciót jelentene. A vi-
dékre helyezés viszont 5—8
millióval többbe kerülne, mi-
után ott nincsen „pandant”
gyár. Ugyanakkor a főváros
a mosóporból 60—70 százalé-
kot fogyaszt, tehát évente
1000 vagon kellene felszállí-
tani. A főváros mellett szól
még az is, hogy Albertfalván
a kapcsolódás miatt 50 száza-
lékkal lenne kevesebb a je-
lenleg foglalkoztatott mosó-
porgyáriak száma. Az OT
mégis a vidéki telepítést he-
lyezi előtérbe. Hogy miért?
Budapest túlszűfoltósága miatt,
és mert feltétlenül folytatni
kell a vidéki ipari gócek ki-
alakítását. Csongrád, Békés
megyék, vagy a Nyírség most
is a legkevesebb foglalkoztatott
területek, és az ilyen ipari
góc, ha még olyan kicsi is,
előbb-utóbb további üzemeket
fog maga után vonzani.
Ugyanígy nincs még eldöntve
az OVIT központi transzfor-
mátorműhelyének telepítése
sem, amit 17 millió forinttal
akarnak Budapesten megvaló-
sítani és amellyel a túlnyo-
móan vidéki alállomásokon
meghibásodott nagy transz-

formátorokat, szabályozókat
és készülékeket szállítgatnak
a fővárosba és megint vissza.
Horroble dictu: szénélőkészítő
és ércélőkészítő kísérleti tele-
pet kíván létesíteni a Bányá-
szati Kutató Intézet 39 millió
forintért. Vidéken? Nem, Bu-
dapesten. Pedig Pátkaszűzvá-
ron most épül egy hasonló kí-
sérleti telep a bányaipar szá-
mára.

Meg kell mondani, hogy
azért az OT-ben nem hatal-
masodott el a mindenáron
vidéki irányzat, mert éppen
nemrég járultak hozzá pél-
dával ahhoz, hogy a 14 szét-
szórt telephellyel rendelkező
VERTESZ központi üzemet lé-
tesíthessen Budapesten. Az
ipari telepítések ilyen felül-
bírálása mégiscsak hasznos és
véleményünk szerint a nép-
gazdasági szempontok tiszte-
letben tartása nemigen csor-
bítja sem a vállalatok, sem a
minisztériumok önállóságát.

S-B0